

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izmisi nedelje in praznike, ter velja po postu, pred prazniki in v praznikih, na vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hoče naročiti, velja na celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Za ostanke plačuje se od peterostopne petič-vrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Redništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanke t. j. administrativne stvari. Vhod v uredništvo je s Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

V obrambo.

»Slovenski Narod« je priobčil v polpreteklih dneh nekaj člankov pod skupnim naslovom »Kranjsko ljudsko šolstvo in učiteljstvo«. V rokah imam dokaze, da so zbudili ti članki med našim učiteljstvom mnogo nevolje in ogorčenja. Razna očitanja, ki kriče iz imenovanih člankov v hripavih in denuncijantskih glasovih, so naše učiteljstvo užalila. Sreča, da ni imel članek toliko poguma, da bi pristavil svojem junaškemu činu tudi svoje ime, zakaj potem bi mu ne bilo dobro hoditi med nami.

Nikakor se ne čutim poklicanega, da bi zagovarjal svoje tovariše in zavračal težke obsodbe »Narodovega« pisca. Da pa vendarle pišem kratek odgovor, je edini vzrok želja nekaterih tovarišev, ki so me naprosili, naj govorim v njih imenu. Želim tudi, da bi zaradi omenjenih člankov po nedolžnem ne trpel naš ugled, ki smo si ga s težavo priborili in ga že vsaj deloma uvrstili. Da bi trpel ves stan zavoljo predrznosti enega samega človeka, bi bilo krivično, in to tem bolj, ker ni po mojih in mojih tovarišev mislih narekovala tistih člankov želja po izboljšanju kranjskega ljudskega šolstva, nego so jih narekovali pogledi v lastno bodočnost in glasovi, prihajajoči od zgoraj!

Kranjskega učiteljstva ni ustvaril ljubi Bog zato, da bi plezali nekateri ljudje po njegovem hrbtu na višave in ga v zahvalo bili v lice. Kdor misli tako, se temeljito vara. Tudi zato ni ustvaril ljubi Bog kranjskega učiteljstva, da bi ob njem gledali taki nepoklicani in čudoviti sodniki, kakršne reprezentuje »Narodov« članek, ki morda nehoti — saj naiven je zadosti! — pljuje, kakor pravimo, v lastno skledo.

Vsi oni članki niso v prvi vrsti nič drugega nego velikanski skajospjev bivšemu deželnemu šolskemu nadzorniku za ljudske šole gospodu Hubadu, ki je po člankarjevi sodbi

v dveletni svoji funkcijski dobi spravil zavozeni šolski voz na plan. Mimogrede omenjam, da je temu Gleimu kranjskega učiteljstva objektivnost docela neznan pojem, priznati pa treba, da ima mož jako praktične misli. »Dobro je, si misli mož s praktično mislijo, če se prikupim navzgor; to ne more škodovati, četudi se zamerim navzdol.« In ravno takrat, ko je komponiral končne hrupne akorde svoje himne, mu je došla vest, da je prevzel ljudskošolski referat v deželnem šolskem svetu novi nadzornik, g. Levec. A mož s praktično mislijo ni bil v zadregi. Ubral je nove strune in zabrenkal zaljubljeno kantato pod Levčevimi okni. Seveda ni imel Levec prej drugega posla, nego da se je poklonil možu s praktično mislijo in mu hitel razlagati, da je velik pristaš formalnih stopenj, ki bodo edine rešile kranjsko šolstvo in obviselo na klasičnem našem šolskem vozu kot cokla, da nam zopet ne zdrkne navzdol. Kdor pozna Levca, ta ve, da se je to zgodilo!

Ali so taka bombastična povzdigovanja vredna resnih mož in ali prijajo Hubadu in Levcu, je popolnoma njiju stvar. Meni in marsikom drugemu bi se tako klepetuljasto poklanjanje gabilo in z mokro cunjbo bi zapodil takega »Minesängerja« izpred poštenega svojega praga! V tem primeru bi mož s praktično mislijo ne dognal svojega namena, in njegovo formalno stopnjevanje bi ostalo brez uporabe, kar je pa velik metodiški pregrešek!

V drugi vrsti pa niso vsi oni članki nič drugega nego obrekovanje kranjskega učiteljstva, česar pa kranjsko učiteljstvo ne more brez ugovora vtakniti v žep. Kranjsko učiteljstvo proti taki pisavi, ki ga diskredituje, glasno in slovesno protestuje in izjavlja, da je mož, ki piše tako, izdajalec lastnega stanu in uničevalec učiteljskega ugleda.

Ljudje, ki so brali njegove članke in ki bi slučajno ne poznali bogatih

vspehov delovanja kranjskega učiteljstva, bi imeli lahko danes sodbo, da je kranjsko učiteljstvo vse svoje žive dni lenuharilo in parazitovalo na našem narodnem telesu. Kdor si prizadeva z zofističnim naporom, da vcepi našemu ljudstvu tako sodbo o nas, ta izključuje samega sebe iz naših vrst, ki se morajo tesno zgrniti v fakično opozicijo proti onim, ki tako greše na naš račun!

»Narodov« članek govori, da je učiteljstvo samo proti izboljšanju šolstva, da nimamo navdušenega in za napredek vneta učiteljstva, da se upiramo večjemu delu, a smo za večjo plačo, da smo bili dobro poučeni o učiteljskih plačah, da je sedaj vse polno kriki in vika proti vsakemu napredku v našem šolstvu, da je veliko in veliko ljudi med nami, ki so čisto navadni dninarji — itd., itd. — Vse to so naravnost grozovite stvari, in jako široko vest mora imeti človek, ki na ta način rešuje kranjsko šolstvo in tako dviga ugled učiteljstva!

Kdor pozna naše učiteljstvo, ta mora priznati, da ni moglo in ne bo moglo v sedanjih razmerah storiti čisto nič več nego je storilo. Jaz se upam trdit še več. Trditi se namreč upam, da je storilo naše učiteljstvo v primeri s svojo plačo mnogo več, nego je bilo dolžno storiti. Nekateri ljudje so zadovoljni, če se raztapljajo in izgubljajo trezno sodbo v milosti, ki prihaja od zgoraj; kar nas je pa poštenih delavcev, hočemo pred vsem kruha, a ne formalnih stopenj, hočemo poštenega plačila, a ne dnevnikov, hočemo zasluženega priznanja, a ne nezasluženih pohvalnih dekretov. Do teh zahtev nas je pritiralo težko življenje, ki leži za nami, prepojeno z znojem, venčano s trnjevo krono, ki jo je spletel boj za obstanek. Oči, ki bi morale videti to težko življenje, da bi nas potem umele, ga ne vidijo, ker nemara mislijo, da posadi tudi vrtnar, ki hoče imeti sadu,

drevo v zrak, a ne v plodno in pogojeno zemljo.

S takozvano Hubadovo dobo — naj govorim odkritosrčno! — je zavladovala v vladajočih in odločujočih krogih popolnoma napačno mnenje, da je dovolj, če se naklada učiteljstvu dan na dan več in več dela, a za izboljšanje njegovega gmotnega stanja ni treba pod milim Bogom storiti ničesar. Če človek pove jasno, kako stoji stvari, takrat piše uradni list, da je to učiteljstvu v kvar. Že iz tega lahko črpamo dokaz, da nas ljubijo, da kar ginejo od same zadivljenosti v nas.

Ker smo slučajno tudi učitelji navadni ljudje, ki rabimo redilnih snovi, če hočemo delati, smo stavili zahtevo, da nam dajo plače, ki nam jih določa že zakon, dasi samo v širokih konturah. Dokler ne ugoode tej naši zahtevi — in kdaj bi žela lahko! — bo težko govoriti z nami.

Izrekati sodbo, je lahka stvar. Bagatelizovanje ni bilo še nikoli produkt velikih duhov. Pameten človek išče dobo, bodri in dviga. Razumnik računa z razmerami, kakršne so. Otroci sanjajo o deveti deželi in o začaranih kraljicah. Potemkinovih vasi ne kaže zidati na šolskem polju. Nam je treba trdnih fundamentov. Vzgoja je sploh nekaj abstraktnega. Razvitek bodi počasen, korak za korakom. Vsako prehitovanje se prav gotovo maščuje. Ljudi napravlja konfuzne in nervozne in se zaključuje z negativnimi vspehi.

In naše učiteljstvo je s šolarji vred zaradi neprestanega napora bolno, nervozno. Težko dobiš med nami mirnega človeka. To beganje semintja, ta birokratizem, ki se čim bolj ščeperi po naših šolah, ta strašni formalizem, ki nam jemlje individualnost in preti prikrjiti ves naš pouk po enem kopitu — ne more imeti dobrih posledic, čeprav govore, da so to zahteve moderne šole. Pomniti pa je treba, da ni moderno naziranje sad hipnega razpoloženja, da ni edino pravo samo to,

kar nam usiljujejo višji, nego da je treba vprašati za svet tudi one, ki imajo sicer manjše šarže, a večje izkušnje.

Tako bi človek »Narodovemu« člankarju lahko še marsikaj napredoval, a bilo bi to zanj brezvsepešno in dolgočasno. To bo pa vendarle verjel, da ima vsak stan dobre in slabe člane, tako uradniški, duhovniški, vojaški in seveda tudi naš. »Narodovemu« člankarju pa je treba tudi povedati, da ne ustvarjajo izjem pravila. On goji zaradi mene lahko prijetno misel, da je izmed najboljših najboljši, zasanjalo pa se mu bo nemara vkljub temu, da imamo na pr. tudi med nadzorniki — torej med cvetjem svojega stanu! — ljudi, ki bi se človek vedno ne odkril pred njimi.

Tako je torej slabosti povsod dovolj, zakaj vsi smo ljudje. Zloben pa je tisti, ki išče samo slabe strani ter jih potem razkriči in nastavi po slovenski zemlji kot strašila, ki odvrčajo simpatije od nas in nas potiskajo v mrzle sence nazaj, od koder nas je dvignila lastna energija, nikdar in nikakor pa ne katerakoli šolska oblast. Kdor nepristransko sodi naša dela in pozna tudi našo stanovsko organizacijo, ta mora imeti spoštovanje pred nami, ta nam mora dati častno izpričevalo: Kranjsko učiteljstvo ni živelo zama!

Na pričevanje kličemo lahko ves slovenski narod, ki ceni danes knjigo in pero bolj nego ju je cenil kdaj prej. Dogaja se tudi že ne prepovedkoma, da hodijo ljudje mimo šol in se odkrivajo. Zakaj šola je svetišče.

Kar ima, si je pridobilo kranjsko učiteljstvo samo in pošteno. Niti drobčnice kruha mu ni še bilo podarjene. Dogodi se sicer, kar nam pričajo tudi imenovani članki, da pride neobjektiven sodnik, ki izreče preko razmer in odnošajev uničujočo sodbo! Vkljub temu pa bo stopalo kranjsko učiteljstvo tudi v bodoče pegumno naprej, da še nadalje sveto služi sveti domovini!

Engelbert Gangl.

LISTEK.

Zmaj Jovan Jovanovič.

(K sedemdesetletnici njegovega rojstva.)

Z Vukom se pričinja v srbski književnosti nova doba; mož, ki je odkril svetu bogati zaklad srbske narodne poezije, je pokazal od jednem rojakom novo realno pot, ki temelji na narodni podlagi. Vladika Peter Petrovič Njegoš in Branko Radičević sta krenila na njo in jo uglasila... Njima so sledili drugi, in nekako sredi prošlega stoletja se je pridružil njihovemu kolu Zmaj Jovan Jovanovič.

Slednji se je rodil 23. listopada 1833. v arbskih Atenah, v Novem Sadu. Oče mu je bil Pavel Jovanovič, mestni svetnik in župan novosadski. Rodbina Jovanovičev, plemenita izza časa Leopolda II., se je bila priselila v Novi Sad od Sv. Tomaža. Tu so bili uadeli Zmajevemu dedu, malemu možu, ime »Kiš-Janoš«, t. j. mali Ivan. Priimek je ostal pri hiši; Zmaja so klicali »Joca Kiš-Janoš«.

Na plemstvo so bili vsi do

Zmaja ponosni; pri njem samem je pa odpal »pl«, dasi ga je skušala vzgojiti mati Marija v aristokratskem duhu.

Prva učitelja sta mu bila oče in takratni novosadski svečenik Djordje Vuković. Oče, sam omikan človek, pri katerem se je ustavljal kaj rad na svojih potih Sima Milutinović Serajlija, je skrbel za dobro vzgojo svojih otrok. Jovana je dal po dovršeni osnovni šoli v novosadsko gimnazijo, na to v Halaš in Požun, kjer je dovršil srednješolske nauke. Zatem je obiskoval kot pravnik peštansko, praško in dunajsko vseučilišče.

Vrnivši se v Novi Sad je stopil v službo kot mestni podbeležnik. Toda prah aktov mu ni prijal, zapustil je službo in se potegoval leto pozneje za izpraznjeno nadzorniško mesto v peštanskem srbskem zavodu »Tekelianum«.

Upraviteljica zavoda »Matica Srbska« ga imenuje v resnici za nadzornika v začetku l. 1863.

S tem se je izpolnila Zmaju, ki je bil že oženjen, vroča želja, priti v kako vseučiliško mesto. Tako je se

je lotil zdravilstva, njemu najljubše vede. Ob enem je bil središče v Pešti se nahajajoče srbske mladine.

L. 1870. se zahvali za nadzorništvo. Dovršil je študije in nastopil zdravniško prakso. Kot zdravnik je služboval na raznih krajih, n. pr. v Novem Sadu, Pančovi, Karloveih, v St. Futogu, Kamenicah, na Dunaju, v Belemgradu, Zagrebu in drugod; po nekod po večkrat.

Nekaj časa je bil tudi dramaturg narodnega gledališča v Belemgradu.

Njegovo bivališče ni bilo nikdar stalno, in tudi sedaj menja kraje.

Na srbskem književnem polju deluje Zmaj Jovan Jovanovič že nad pol stoletja. Leta 1899. je praznoval petdesetletnico leposlovnega delovanja. Tudi ime »Zmaj« (zovejo ga navadno »Zmajova«) si je pridobil kot književnik. L. 1864. je prišel namreč urejevati humoristično-satiričen list »Zmaj«. Naslov lista se je čital lahko »Zmaj« ali »3. maj«, ker je cirilični »Z« podoben arabskemu 3. L. 1848. dne 3. maja je pa formuliral srbski narod svoje zahteve. Po tem

listu so nazvali urednika »Zmaj«, kar je sprejel sam, ter se danes tako piše in podpisuje.

Jovan Jovanovič piše v stihih in prozi, ubira lirične in epične strune, pa tudi v gledališču je že poskušil svojo srečo. Vendar je bistvo njegove poezije lirika. Tega ne more zatajiti nikdar, niti tedaj, ko opeva junaštvo svojih rojakov na Kosovem polju! Kot lirik je mehek, globok. Njegova lirika je včasih burna, čustev prekipajoča — v nji odseva veselo in žalost njegovega srca —, včasih pa blaga, mirna in tiha, ne peča se ž njim samim, ampak s svetom okrog njega. Podobna je vetru, ki mahoma, nenadoma pridvi izza vogla, trga listje in dela vrtnice prahu na cestah, a se ravno tako naglo pomiri in utihne.

Vrhunec Jovanovičeve poezije značijo njegovi »Djulići« (Cvetje) in »Djulići Uveoci«. Na svet jih je privabila Jovanovičeva poznejša so-proga, Novosodkinja Jevrosima Ružica Lišaninova, to rumeno čedo, melem (balzam) naših rana, to proleče živo sred jesenjih dana.

Ob 25letnici Zmajevega književ-

nega delovanja so mu poklonili Srbi iz Novega Sada srebrn lovorov venec s svilnato trobojnico, na kateri sta bila z zlatom uvezena stih:

Naše želje, naše tuge i tvoje su bile,
te za to je danas naša slava tvoje vile!

Njegove pesmi spremljajo namreč srbski narod na vseh njegovih potih, kažejo mu v bojih pale junake, njegove tuge in reve in mu kličejo:

»ustaj, živi, bori se, ne kloni!...«

Zmaj je pesnik boja za svobodo in čast. V »Bojni pesmi« poje:

U boj!
Za narod svoj!
Da crnoj noći svane,
da jarko sunce grane,
da Srbin lance zdere,
i tešku kletvu spere,
kletvu sa srama svog —
pa da nas vidi bog!

Za narod svoj
napred —
u sveti boj! — U boj!

A njegov klic ni vedno tako jak in zanosen! V tem je ravno grešil Zmaj, ker je hotel biti proti svoji naravi bojni klicar tlačenega reda.

Ja bih bio pesnik mira,
— mraka mi je bojna truba —
bio b' mekši od leptira (metulja),
golubiji od goluba.

Kdaj se skliče državni zbor?

Vsenemški poslanci so začeli na svojih shodih in po svojih glasilih zahtevati, naj se skliče čim prej državni zbor, v prvi vrsti zaradi naredb vojne ministra, vsled katere morajo ostati tretjeletniki še nadalje pod orožjem. Sicer pa smatrajo sploh vsi trezni politiki, da je naravnost preziranje parlamenta, ako se isti ne skliče ob tako važni priliki, kakor je položaj, ki je vsled ogrske krize nastal tudi v Avstriji. V resnici ustavna vlada bi bila morala to storiti iz lastnega nagiba, da bi se bile spreminile določbe vojnega zakona glede uvrščenja novincev. Zato bi ne bilo napačno, ako bi se tudi druge parlamentarne skupine oglasile s podobno zahtevo, kakor so se vsenemški državni in deželni poslanci, ki so poslali vojnomu ministru sledečo brzojavko: »Z ozirom na kričečo in trpko krivico, ki se je na delu prebivalstva z Vašo naredbo, s katero ste odredili, da se pridrži v službi moštvo tretjega letnika, ki bi se moralo s 1. oktobrom odpuštili, nadalje z ozirom na velikansko gospodarsko škodo vsled tega, ker pomeni ta naredba za tisoče državljanov izgubo eksistence; končno z ozirom na splošno razburjenje in nevoljo, ki se je vsled tega lotilo prebivalstva, prosijo podpisani poslanci nujno, naj se ta naredba brez obotavljanja prekliče ter se odredi pravočasni odpust imenovanega moštva«.

Cela naredba sloni na predlogu posl. Chiarija, ki je pri razpravi o vojnem zakonu nasvetoval, naj bo sklicanje avstrijskih rekrutov odvisno od sklicanja ogrskih. Ogrji pa so tudi tu na boljsem. Dočim se pri nas naredba ne tiče deželne brambe ter se bodo tudi nadomestni rezervisti polnoštevilno sklicali k osemteedenskem vežbanju, se na Ogrskem tudi pri novuvedu ne bodo sklicali rekrutje. Dobrodušni Avstriji dobimo potemtakem dvojno zaušnico.

Svoboda v Srbiji.

Ko je Peter Karagjorgjević zasedel srbski prestol, je svedčano obljubil, da bode krepak zaščitnik svobode, katero smatra kot pogoj napredka in procvitanja vsake države. Dasi se je vedelo, da je kralj večji del svojega življenja prebil v svobodni Švici, kjer je imel dovolj prilike se prepričati, kako sta baš vsestranska svoboda in na svobodomiselnih podlagi sloneča ustava gotovo jamstvo za zdrav razvoj vsega javnega življenja, vendar se je dvomilo, da bi bil kralj Peter zares toli navdušen predstavitelj onih idej, katerim je dal takoj ob nastopu vlade toli glasnega izraza. Marsikdo je pač neverno majal z glavo, ko je slišal s kraljevega prestola zanosno pesem o svobodi, katera navadno nima mesta v kraljevskih palačah.

Ja bih bio pesnik mira,
jer to duši mojoj prija...

Ja bih bio pesnik mira,
al nasilje mira ne ču...

Bičal je bolj ali manj srečne roke napake svojega naroda, nje ovirah tiranov, celega sveta. Kedar pa mu je bilo dovolj boja, sarkazma in ironije, se je zatekel k narodni poeziji. Njegove pesnitve kažejo, da ne zastoj! Neka mesta se hero kot odstavi Vukove zbirke.

Jovanović je tudi oče mnogostevilnih detinskih pesmi. Neke bi bile vredne, da bi se prevele na vse jezike, v drugih pa preveč udi.

Od proze omenim »Vidosavo Brankovićeva«, ki je pristopna tudi v nemškem prevodu Milene Miladinovićeve iz leta 1902. Ista pripovedka je predstavljena tudi na francosko.

Na srbski pozornici igrajo še dandanes Zmajev šaljivo igro »Šarana«.

Število Jovanovićevih del je jako veliko. Precej je prevodov ali posnetkov iz tujih literatur. Ž njimi je hotel seznaniti Zmaj srbsko občinstvo s tujimi velikani. Tudi njegova

Toda kralj Peter ni samo akademičen zagovornik svobodomiselnih načel, ampak on si je stavil za svojo življensko nalogo, da bo pripomogel tem idejam v svoji domovini do splošne veljave, smatrajoč to kot najzanesljivejšo sredstvo, da se razburkani valovi političnih strasti polegajo in da se zagotovi miren in zdrav razvoj Srbije. Da hoče kralj Peter resno v tem pravcu delovati, je že dovolj dokaz, da to pa je nam podal kralj Peter nedavno, ko ga je v vasi Kutlovo nagovoril prost kmetič proseč ga, da naj svobodo, ki je sedaj zavaljala na Srbskem, omeji, češ, da narod še ni dorasel za tako veliko svobodo, narod srbski je le navajen na to, da se mu zapoveduje, a on da posluša. Kralj Peter je možu prijazno odgovoril tako le: »Motiš se ti, dragi prijatelj, ako trdiš, da naš narod ni zrel za svobodo. Mogoče je, da so ljudje, ki jo bodo zlorabili, toda teh je gotovo zelo malo. Zaradi teh pa se ne sme kratiti svobode, ker ona je potrebna kakor vsakdanji kruh, ako želimo, da bo narod napredoval. Brez prostosti pa ni pravega življenja, ni resnega delovanja, ampak vse gre rakovo pot. Če tudi nismo zreli za najširšo svobodo, vendar se more narod vzgojiti za svobodo le v svobodi sami. Svobodomiselnih naprave niso nikdar krive, ako ni vse tako, kakor bi moralo biti, ampak tega so krivi oni, ki sovražijo svobodo, ali pa je ne razumejo. Radi tega se mora narod navaditi na prostost, treba ga je za to vzgojiti, da se bode naučil ljubiti svobodo in jo spoštovati, da bode branil svoje pravice, ne da bi delal krivice drugim«. Zbrani narod je pazno poslušal kralja in mu navdušeno pritrdil. Načelne so tudi kraljeve besede napram profesorju Marjanoviću: »Vsi državljani so moji mili prijatelji, jaz ne poznam nobene razlike; vsakdo naj deluje po svojem prepričanju, ker jaz želim vladati svobodnim državljanom, katere bodem ljubil vedno iz src«.

Srbi smejo biti ponosni, da imajo tako prosvetljenega kralja, ki je toli goreč služabnik svobode in napredka. Tudi mi Slovenci se veselimo, da je bratski srbski narod dobil v kralju Petru vladarja, ki je navdušen bori telj za svobodne ideje in kateri hoče v duhu teh načel voditi svoj narod po potu napredka in prosvete. Ako bode kralj mogel svoja načela oživitviti, ako bode duh svobode prešnil vse sloje srbskega naroda, bode tudi Srbiji zagotovljena srečnejša bodočnost.

Vstaja v Macedoniji.

Turška čaka oborožena na bolgarski meji. Ravnokar se je vstaja prijavila tudi v okraju Strumica tik bolgarske meje. Vodja je general

dela se prevajajo, zlasti na nemščino in ogrščino. Med drugim je prevel Zmaj našega Prešerna »sem dolgo upal in se bal...«

Prva obširnejša Jovanovićeva zbirka je izšla l. 1882. v Novem Sadu na 612 straneh pod naslovom »Pevanija Zmaj-Jovana Jovanovića. Odabrane celokupne umotvorine u pesmi i prozi sa opširnim životu pismom Zmaj pesnikovima. 1849—1882. Dvot izdanje srpske knjižare bratce M. Popovića kod Svetog Save.« Tej so sledile druge.

Zmaj je bil izdajatelj, urednik ali pa vsaj sodruidnik večine srbskih listov. Neki izmed njih so zaspali za vedno, drugi za kratek čas in se oživili iznova pod istim ali novim uredništvom.

Izdajal je tudi šaljive koledarje, pisal »kuhinjsko kemijo« in o vprašanju, ki še zdaj vznemirja duhove, o sežiganju mrličev.

»Danica«, »Javor«, »Mesečar«, »Neven«, »Radovan«, »Sedmica«, »Starmali«, »Ž ž« in dr. — vsi vedo povedati o Zmaju Jovanu Jovanoviću.

V zadnji rusko-turški vojski je pokrenil v Novem Sadu l. 1877.

Čončev. Ako pride tukaj do spopadov, je Bolgarska v nevarnosti. Prav lahko se zgodi, da bodo turške čete nena doma planile preko meje, da bomo celo, da bodo poskusile se celo Sofije polastiti. Pri vsem tem dela bolgarska vlada na to, da gasi splošno razvnetje med prebivalstvom. Bolgarska armada je uzorna. Vojaštvo je dobro oboroženo, in kar je največ vredno, med njim vlada red in stroga disciplina. Vsi vojaki od generalov do prostaka so pripravljeni, bojevati se za svobodo dežele do skrajnosti. Za to izborna armada pa stoji lu stvo, v katerem je še v živem spominu nekdanja turška vlada. Med ljudstvom je še mnogo bivših bojovnikov za bolgarsko svobodo. Ako bo tedaj turška napovedala vojsko, vzdi gnili se bodo Bolgari kot eden mož. Na Bolgarskem bi bila to ljudska vojska. — V okraju Dibre (Monastir) so vse vasi požgane. — Poveljnik v Kirk Kilise, Vehbi paša, je odstavljen. Na njegovo mesto je prišel general Ismail-beg. — Pri Tirnovu so bile tri ponočne bitke. Nekaj manjših turških čet se pogreša. Vstaši so napadli tri mejne hiše ter jih zažgali. Izmed 29 mož se jih je rešilo samo devet. — Spremenjeni vojni red na orijentski železnici se je zopet preklial.

Politične vesti.

— Za vojaške novince je izdalo vojno ministertvo drugo naredbo na politične oblasti, naj novince opozorijo, da se lahko vsak prostovoljno zgasi pri svojem dopolnilnem okraju med 1. in 5. oktobrom za vstop v aktivno službo. Kolikor takih prostovoljcev se bo prijavilo, toliko tretjeletnikov se odpušči.

— Vojaška posvetovanja so se vršila v vojnem ministertvu zadnje dni. Posvetovanj so se udeležili vsi vodilni generali. Predmet posvetovanjem je bila ogrska kriza in vsled iste nastali položaj; nadalje pa se je tudi posvetovalo o odredbah, ki bodo potrebne vsled vstaje na Balkanu.

— Dr. Winkovski, bivši državni poslanec, je umrl v Podgoricah pri Krakovu.

— Deželnozborski mandat je odložil posl. Udržal, ki je nedavno odložil tudi svoj državno zborski mandat.

— Nezadovoljni vojaki. Pri 31. diviziji v Budimpešti se je pojavilo med tretjeletniki toliko nezadovoljstvo, da niso upali poslati polkov na manevre, temuč ostanejo koncentrirani v garniziji do 30. t. m.

— Nacionalno socialistična stranka na Nemškem se je po 7letnem obstoju vrnila v organizacijo liberalnega meščanstva.

Dopisi.

Iz Doba. Veselica, katero je bralno društvo v Dobu priredilo, se je

»Ilustrovano ratno kroniko«, ki je prenehala z bojem vred l. 1878.

Jovanović gleda lahko s ponosom na svoje življenje. Živa priča njegovega dela je, in to njegove lubezni do domovine. Takoj pri nastopu je vzbudil pozornost; kritika se je bavila z njim in ga hvalila. Ni še dolgo tega, kar so ga šteli za svojega prvega pesnika. Gotovo je ni hise na Srbskem, kjer bi bil nepoznan »Čika Ljuba Zmajova« — če drugega ne, čita vsaj kako dete njegove otroške pesmi. Njegova popularnost se je pokazala najbolje pri petdesetletnici književnega mu dela. Mesta so se kosala med seboj, katero počasti dostojnejše narodovega ljubljence. Razpisavali so nagrade za himne »Zmajevske« in prirejali posebna izdanja njegovih del.

V zadnjem času pa je nastopil del kritike proti njemu, in nekateri ga niso obdelavali posebno milostno. Da si nimava vse, kar je poteklo — zlasti v zadnjih desetih letih — izpod Jovanovićevega peresa, pesniške vrednosti, vendar si je osvojil trajno mesto med srbskimi književniki. Dokler bo še kaj Srbov, vedno jim bo drago ime: Zmaj Jovan Jovanović.

kar najbolje obnesla. To se je sicer že povdarjalo, ali ker je bilo prvo poročilo nekoliko pomanjkljivo, si šteje odbor v dolžnost, da izreče zahvalo vsem, ki so sodelovali, in k temu, da se je veselica tudi gmotno dobro obnesla, pripomogli. Najtoplejša zahvala vsem gđ. igralkam in gospodom igralcem, kateri so v igri »Dobro došli« in v komičnem prizoru »Ženin« jako častno rešili svojo ulogo. Občno pozornost in zadovoljnost je vzbudil pri občinstvu moški pevski zbor pod vodstvom g. Pavel Gorjupa, o katerem je javnost že nešteto krat slišala le pohvalo, in se nam vsled tega zdi nepotrebnost, to na tem mestu še posebno povdarjati. Predvsem pa se nam je spomniti naših prepočitvalnih dam, v prvi vrsti gospe Medičeve, gospodične Medičevih, gospodične Minke Trpinčeve in gospodične Potočnikove in Bahočeve, katere so storile toliko, da bi človek od tujih dam kaj takega ne pričakoval. Ali pokazale so, da poznajo pomen, katerega ima mlado bralno društvo za slovenski narod, kateremu naj nudi potrebno duševno hrano, da pa tudi spoznajo, da je treba v prvi vrsti gmotne podlage, da se obdrži in reši častno svoj nalog. Še enkrat torej vsem najtoplejša zahvala za trud, katerega so imeli in za zanimanje, ki so ga pokazali bralnemu društvu, katero se pa objednem priporočam, da bi mu zanimanje in naklonjenost, katero bo najbrže kmalu potrebovalo, še naprej ohranilo.

Iz Moravške doline. Ker je nekdo v sobotnem »Slovencu« nekoliko drugače poročal o občinski volitvi v Drtji in se zaničljivo izrazil o našem Hušnikarju — češ, da je došel iz Trsta — zamočlal pa njegovega očeta (?!!), zato si privoščimo na to nekaj odgovoriti. Poročevalec, ki je, kakor razvidno, jako slabo poučen o drtijski volitvi, poje naši stranki nekako »libero«, to pa le sebi in gospodom v tolažbo. V »Slovencu« se bere, da ste dobili v III. razredu obe stranki enako veliko glasov, kar pa je verjetno, ker sta v Drtji vedno samo dva volilna razreda. — V istini so dobili v I. razredu napredni kandidatje po 19, klerikalni po 12 glasov, v II. razredu napredni po 50, klerikalni po 46 glasov, v podobčini Drtji napredni kandidat 36, klerikalni 26 glasov in v podobčini Sv. Valentin napredni 27, klerikalni pa 32 glasov. »Slovenec« piše, kakor da bi volilna komisija nepravilno postopala pri volitvi, ker je ta zavrgla mnogo klerikalnih pooblastil in še celo pooblastilo g. Povšeta, medtem ko so bila pooblastila narodno napredne stranke vsa veljavna. Da, resnica je, da so se nepravilno napravljena pooblastila zavrgla, resnica je pa tudi, da so bila pooblastila narodno napredne stranke vsa pravilno narejena. Gospod Povše se je pa nalašč umaknil volitvi in g. Cegnar ni mogel dokazati, da ima uradno opravilo. Vam, klerikalci, povemo odkrito, da se nam ne bliža konec; naša stranka je začela šele rasti, kakor gobe po dežju (po moravški volitvi), kar ste lahko opazili v četrtek v Baljevi hiši v Drtji. Zakaj so se pa nekateri jokali, ker ste propadli? Morda od veselja nad poginom liberalcev? — Le lepo mirujte in ne bahajte se preveč z razpadajočo klerikalno trdnjavo, kajti — dinamitov imamo mnogo, in zna se pripetiti, da bo trdnjava kaj kmalu do temelja porušena. V Drtji smo pošteno zaplesali in smo z največjim veseljem pripravljeni udeležiti se še drugega plesa z večjo množico plesalcev, kjer bode treba jako krepko donežih farovskih trobent, da se bodo kaj slišale. Sicer pa pred morebitnim plesom še večkrat na veselo svidenje! Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!

Šuklje pred volilci.

IV.

Šuklje v Zatičini.

(Dalje.)

Mi pa zdaj gospodarijo z zemljišči, kakor bi bila zemljišča bob. Razdelitev, zadolženje, prodaja zemljišč je proti naravi in proti socialni vrednosti tistih. To oslabuje gospodarsko držno korist zemljišč in mesto, da bi nam dajalo trdnega kmeta, to podlago vse družbe, katerega familije so se skozi stoletja na istem zemljišču držale, goni ga na tuje, v njemu nenavadno, tuje delo. Trden kmet je postal droben pesek, katerega veter meče po svetu.

Kmet mora zopet nazaj v prejšnjo vezanost, on se mora osloboditi od denarnega kapitala, ker le tako zamore zopet uživati v svoje prejšnje, pa njemu na vsem svetu lastne dolžnosti. K temu vodi vse, kar kmeta brani zadolžiti se in svoja posestva razkosati. In to hitro, ker ameriška konkurenca ni šala, ta hoče našo Evropo popolnoma zaslužiti; mi bi bili le izgojitelji kuljev njenih delavcev. Amerika nas tudi v kmetijstvu nadkriljuje, vse cenejšje na naš trg meče.

Denarno, kreditno gospodarjenje je velikanske uspehe imelo, ali to sme le služiti v rešitev kmeta, v oslobojenje

kmeta od dolgov. Po mojem mnenju je napačno, da imamo v vsaki vasi posojilnice. Vsaj že ni kmeta, ki bi ne imel pri hranilnici ali posojilnici dolga, o katerem pravi, da se sam plača. Redko kateri je rabil ta denar za nakup mlaitilnice ali zidanje boljšega hleva, za nakup boljšega živinčeta za rejo. Za potovanje v Ameriko in za namakanje grla. To mora drugače postati. — Organizacija naše kmetije je razdrta. To kar je tisoč let zidalo, razdrlo je eno stoletje. — Predolgo bi vas mudil, dragi poslušalci, ko bi vam razkladal na drobno rešilna sredstva. Moram že povedati, kako si liberalizem in soc. demokratstvo hočeta s kmetijo pomagati. Tukaj le toliko povem, da vam je veliko, občno, nevarljivo sredstvo vaše rešitve dano v kmetijstvu, v odrešitvju Krista, v nrvnih zakonih istega. — Naši pradedi so se ga skozi vso zgodovino držali.

Naš čas je raztrgal zvezo s temi vezmi. Mi moramo zopet privezati niti našega gospodarstva s preteklostjo. Sprejeti hočemo, kar je dalo dobrega liberalno gospodarstvo kmetiji, a to prej imunizirati, da ne škoduje nam kršč. ljudem. Le z zvezo s preteklostjo bomo pa stopili v pravo vez z našo kmetijsko zemljo. — Sicer je marsikateri izmed vas me poslušal v Litiji. Tam sem širše razpravljal o delovanju krščanstva.

Liberalci pravijo, da so razdrli gospodarski red srednjega veka. To jim priznavamo. Zalostno ulogo so igrali. Oni pa tudi pravijo, da so imeli zgodovinsko nalogo, da razderejo vezi, katere so zadrževale razvoj družbe, ker je bilo zvezano gospodarstvo in so bili instituti istega na potu daljnim razvojem. Po mislih liberalcev in soc. demokratov družba ni trd kristal, ampak organizem, ki nam je tudi kmeta vrgel iz varnega zavetja njegove varnosti na cesto. Pa ta kmet se ne da popolnoma iztrgati iz zemlje, v kateri je bil ukoreninjen in je še, dasi mu je liberalno gospodarstvo zadolžilo zemljišča ter jih razkosalo.

Kakor sem v Litiji povedal, misljo soc. demokrati, da liberalizem, kapitalistična produkcija danes vlada vso našo družbo, ter da gonijo produktivne moči liberalnega gospodarstva do zadružnega dela v velikih podjetjih, da je od kapitala vse odvisno, da to stvarja malo število velikih bogatašev ter na drugi strani milijarde ubogih delavcev, da to gospodarstvo privede do tega, da se enkrat bogataši razlastijo in upelje gospodarstvo brez privatne lastnine, t. j. kolektivizem. Resnica je, da se v tem liberalnem gospodarstvu posebno ostro prikazuje nasprotje med kapitalisti in delavci za mezdo. To je v industrijskih državah res značilno za naš čas. Ali vendar je še nekaj ostalin prejšnjega gospodarstva, in že se prikazujejo klike, kar pravijo soc. demokrati, višje produkcije v nekaterih oblikah državnega, občinskega, zadružnega gospodarjenja, ki so vse kaj drugega, nego srednjeveške zadruge. Bodi, pa vsekakor imamo zastopnike raznih teh produkcij in različne gospodarske interese in razne gospodarske stranke. Mej temi je kmet. Z njim si ne vedo pomagati ne liberalci, ne soc. demokrati. Kmet jim je nekaj skrivnostnega, neko čudno bitje. Kmet je enkrat svoje višje in nižje plemstvo hudo sovražil in bil vesel, da so isto obglavili meščani-liberalci. A zdaj visi zopet na stari produkciji in njenih institucijah. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 2 septembra.

— Imenovanje. Pri tukajšnjem finančnem ravnanstvu so imenovani: Koncipient dr. Robert Kermavner davčnim nadzornikom; konceptni praktikant Ivan Ditz konceptistom; računski oficial Bertram Götz revidentom; asistent Ivan Roštan oficialom; praktikant Albin Zajc asistentom.

— Vir venalis. Šuklje piše v »Slovencu«: »Dr. Ivan Tavčar je življenje grenil, ter delovanje oviral plemenitemu baronu Winklerju toliko časa, da je v istini edinemu deželnemu predsedniku slovenske krvi in slovenskega mišljenja stališče v deželi do cela onemogočil.« Debele mačje solze pretaka tukaj poštenjak s Kamna! Dr. Tavčar je ponosen na to, da je bil baronu Winklerju odkrit nasprotnik, in da ga ni nikdar napadal iz zasede! V zadnji dobi, ko je barona Winklerja vse zapuščalo, je dr. Tavčar spregovoril to ali ono besedo na korist baronu Winklerju, posebno ko je opazil, da ga zapuščajo osebe, katere so mu dolževale največjo hvaležnost. Pod kožo pa baronu Winklerju ni

Dalje v prilogi.

Zahvala.

Preblagorodna gospa Franja dr. Tav. rjeva izročila mi je danes hranilno knji- go z vlogo desetdeset dvesto štiri- najst kron 06 h, kot čisti prebitek silke veselice, katero so priredile narodne pame dne 5. julija letos v "Zvezdi" v prid rešernovemu spomeniku.

Čestitajoč zavednim narodnim damam velhkanskemu, do sedaj v tem oziru v lovenih se nedoseženemu uspehu, spol- njem svojo preprijetno dolžnost, zahvaliti se najskrenejše vsem, ki so k temu zname- niemu uspehu kaj pripomogli, in posebej v to svrhu sestavljenima veselničima od- boroma, osebito načelnici damskega odbora, preblagorodnej gospi Franji dr. Tavčar- svej, in načelniku možkega odbora, pre- blagorodnemu gospodu dr. Franu To- pinšku.

V Ljubljani, 27. avgusta 1903.

Ivan Hribar

t. č. načelnik odbora za Prešernov spomenik.

Upravištvu našega tista so posla :

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Jozel- ovo omizje v Dolskem 2 K 40 vin, ginja- no vzdihljaj: "Če Julka pride, pa domur". Gosp. J. Mejač v Ljubljani 3 K 60 vin, kot dobijeno igro v "Narodni kavarni". — Skupaj 6 K. — Živel!

Za Prešernov spomenik. Gosp. Fran- capler iz Borovnice 9 K 80 vin, nabrano veseli družbi povodov godovne g. Ivana Majarona ml. in njegove gospe soproge. — Vesela družba, zbrana v temini dolenskega Pekla" polaga iz grozno strašno globokine eh bolečin, klanjajoč se angeljku, kateri jih je rešil, 6 K rekoč Anici.

Če je srečo in ljubezen, kolikor ti moči do tronutja, ko se duša od telesa loči. — Kdor sveta se ne ogiblje sumnega vrvenja, kdor iz polne čase srka sladki med življenja, ta zapovedi nebeske vestno izpolnjuje, — Saj naš Bog je Bog ljubezni, Bog, ki osrečuje. — Skupaj 15 K 80 vin. — Živel!

Za pogorelce na Vačah: Omizje zado- belnih Kranjc in Kranjcev pri "Dimni- karju" v Dol. Logatcu 5 K — Srčna hvala! — Svoto smo odposlali c. kr. okr. glavar- stvu v Litiji.

Meteorološko poročilo.

Na današnji dan 28. avgusta 1903. Srednji letni tlak 736 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Večovi	Nebu
1. 9. zv.	742.0	19.0	sl. vzhod	jasno
2. 7. zv.	743.9	12.9	sl. sever	megla
3. 2. pop.	741.6	27.2	sl. svzhod	jasno

Srednja večerajšnja temperatura 18.6°, normale: 16.9°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

Potrjim sicer javljamo vsem so- rodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti

Antonije Pöschl

ki je po mučni bolezni v 64 letu svoje dobe 1. septembra 1903 ob 11. uri ponoči mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage pokojnice se boče v četrtek, dne 3. septembra ob 4. uri popoldne v hiši žalosti Predilne ulice št. 3 svečano blago- slovlilo in potem na pokopališče pri sv. Krištofu položilo k počitku.

Pokojnico priporočamo v pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 2. sept. 1903.

(2266) **Žalujoči ostali.**

(Posebne parte se ne bodo izdajale.)

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša pre- ljubna soproga, ozir. mati, stara mati, sestra in tašča gospa

Ana Rekar roj. Kollmann

posestnica

včeraj dne 1. septembra t. l. ob 4. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v starosti 73 let pre- minula. (2-64)

Pogreb boče jutri v četrtek, dne 3. septembra t. l. ob 4. uri popo- ludne v Begunjah pri Lescah.

Sv. maše posmrtnice se bodo brale v tukajšnji cerkvi.

Begunje pri Lescah, 2. sept. 1903

Žalujoči ostali.

Vinske sode

(belega vina) skoro nove, dobre in močne, od 620 do 650 litrov, **proda po nizki ceni**

Fran Caselo 1969-0

Vegove ulice št. 10.

Sprejema zavarovanja človeškega živ- ljenja po najraznovrstnejših kombi- nacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

Gospoda

se sprejme na stanovanje in hrano. (2229-2)

Kje pove upr. "Sl. Naroda."

Dijaki

ali **gospodične** se sprejmejo v boljši rodbini pod zmernimi pogoji v stanovanje in na hrano

v Ljubljani, Glavni trg št. 25, I. nadstropje. (2187-2)

Stavbišče

s pravico 25letnega oproščenja davka nasproti kapelici v Krakovem se proda.

Pojasnila daje **A. Derganc**, brivec v Ljubljani. (2228-3)

Tudi se proda baraka.

Stalno sprejemem dobro izvežbano šiviljo za krila

plača dobra, hrana in stanovanje v hiši (2219-2)

Pavla Fieglmüller v Celju

Kolodvorske ulice št. 8.

Podobarski pomočnik

(ornamentik)

vstopil bi rad v kak podobarski ate- lje ali pa v umetniško mizarstvo kot rezbar ornamentik. (2189-3)

Ponudbe naj se pošiljajo uprav- ništvu "Slov. Naroda" pod "št. 77".

Za penzioniste s soprogo brez otrok.

V neki vasi na Dolenjskem se odda lepo stanovanje, obstoječe iz 2 sob in kuhinje in sicer proti nad- zorovanju hiše, kadar je gospoda od- setna. (2238-1)

Vpraša se v upravištvu "Sl. Nar."

Izobražena

oseba bi sprejela takoj kako dele, da bi kaj prepisovala, računila, note pisala itd. in sicer če je mogoče, na svoj dom. (2239-2)

Ponudbe naj se blagovolijo po- šiljati pod "U. J. 100", Sv. Lovrenc na Drav. polju, Ptuj, pošto ležeče.

Prostor za gostilno

v mestu — brez koncesije — ali pa

gostilno v najem

bodisi v mestu ali zunaj mesta, želi se prevzeti za 1. november t. l.

Ponudbe na upravištvu "Slov. Naroda". (2208-2)

Razglas.

Podpisano županstvo proda iz svoje hoste v **Cegonci pri Rudolfo- vem**, kaka dva kilometra od novomeškega kolodvora oddaljeno, okoli

500 hoj ali smrek

in sicer po kosih, katera drevesa so za prodajo že zaznamovana. V to svrhu bode dne 10. septembra 1903 ob 11. uri dopoldne

v mestni hiši v Rudolfovem **javna dražba.**

Pismene ponudbe naj se do istega dne vložijo pri podpisancem županstvu in je vsaki ponudbi priložiti 10% varščine v gotovini, hranilnih knjižicah ali ve- ljavnih vrednostnih papirjih.

Mera dreves je 39 do 53 centimetrov in vsakdo, ki hoče vložiti ponudbo ali se sploh dražbe vdeležiti, si lahko zaznamovana drevesa poprej ogleda z mestnim gozdnim čuvajem Pavličem, ki stanuje v Cegonci.

Oziralo se bode v prvi vrsti na tiste ponudnike, ki hočejo kupiti vseh okoli 500 dreves.

Mestna občina ni vezana sprejeti najvišjo ponudbo, pač pa je vezan vsak ponudnik na svojo ponudbo do 1. oktobra 1903, kar se ima v ponudbi omeniti.

Pogoji glede plačevanja kupovine, sekanja dreves in kedaj je spraviti les iz hoste, kakor tudi vsi drugi pogoji izvejo se v občinski pisarni v Rudolfovem in ima vsak ponudnik v svoji ponudbi izjaviti, da so mu vsi pogoji znani in da se istim podvrže.

Rudolfovo, dne 30. avgusta 1903.

Mestno županstvo.

"SLAVIJA"

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo. (38-10)

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši v Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine prot požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnokoristne namene.

Dijaki

se sprejmejo na lepo stanovanje in dobro hrano. (2238-2)

Povpraša se na **Radeckega cesti št. 2, I. nadstropje.**

Mesečna soba

s hrano ali brez hrane se odda v hiši, Stari trg št. 28, v prvem nad- stropju z razgledom na ulico in s posebnim vhodom. Tudi se sprejme učenka na hrano in stanovanje.

Za svojo hčer

iščem mesta v hotelu ali dobri restav- raciji, kjer bi se izvežbala v kuhi in gospodinjstvu. Dal bi tudi mesečni prispevek. — Ponudbe pod "Hedwig 1903" na upravištvu "Sl. Nar." 2265-1

V najem se odda takoj

hiša št. 40

v Vižmarjih

v kateri je že več let dobro obiskana gostilna, prodaja špicerijskega blaga in tobaka. (2237-1)

Več se izve št. 20 v Vižmarjih.

V novozgrajeni hiši Sodnji- ske ulice št. 4 se odda

velika pisarna

za takoj ali za november- termin. (2012-5)

Več pri kamnoseku Vodniku.

Muhe so zopet sitne!

Edina, vsaki zahtevi zadostna pri- prava za uničenje teh škodljivcev je ameriški

"Tanglefoot".

En sam list jih vjame in obdrži do 2000. Dobi se v vseh trgovinah po 10 vinarjev list. (11-199)

Glavna zaloga za Kranjsko:

Edmund Kavčič

v Ljubljani.

Pred eksplozijo

varna posoda

varnostni zatvor "Victoria".

Oblastveno preskušena. Patent se je prijavil: Vrstvena znamka 17881.

Neobhodno potrebno

za bencin, spirit, petrolej i. t. d.

Zastopniki se iščejo.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštneine prosto. (745-9)

Gerson Boehm & Rosenthal

DUNAJ

tov.: XX. Donaueschingenstr. 20.

Zaloga: IV. Mühlgasse 3.

Boljše stanovanje

za dve deklici se išče pri boljši rodbini. Rabi se tudi glasovir.

Več se izve pri upravištvu "Slov. Naroda". (2248-2)

Čevljarska obrt

z vsem orodjem in zalogo, se takoj za primerno ceno odda.

Naslov pove upravištvu "Slov. Naroda". (2204-3)

Kot učenec se vsprejme deček

iz dobre hiše, 14 let star.

Fran Xav. Humana sin (2236-2) trgovec v Krškem.

Sprejme se **kovaški pomočnik** za sekire in plankče.

Dela se na vodo. 2217-2

Petar Kovač, Jezero, p. Plešče.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brdo v Gorici

priporoča gg. krčmarjem in zasebni- kom pravo pristno

Briško vino

z najboljšo postrežbo po prav zmernih cenah.

Vino se razpošilja v sodčkih od 56 litrov naprej ter na željo tudi uzorce. (2193-2)

Obenem priporoča

najboljše sadje.

Točna postrežba.

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barcellini 20.

Štev. 527.

Žaga v zakup!

Enostavna žaga v Stari Fužini (v Bohinju), last verskega zaklada kranjskega, daje se vnovič za čas od 1. novembra 1903 do konca oktobra 1906 v zakup.

Pismene ponudbe vročiti je

najdalje do sobote, dne 19. septembra t. l. opoldne pri podpisnem oskrbništvu, pri katerem se izvedo zakupni pogoji.

Ponudbe opremljati je s kolekom za eno krono.

Znesek ponudene letne zakupnine pisan mora biti s številkami in z besedami.

Ponudbe podpisane morajo biti po ponudniku, kateri ima navesti svoj stan in svoje bivališče s hišno številko vred.

C. kr. oskrbništvu gozdov in domen v Radovljici

dne 30. avgusta 1903.

C. kr. gozdni in domenski oskrbnik:

Pirker.

Učenca

za žično pletarski in sitarski obrt

vsprejme takoj 2232-1

Evgen Jvanc v Sodražici.

Dečki ali deklice

se sprejmejo po nizki ceni na stanovanje in hrano.

Kje? pove upravištvu "Sloven- skega Naroda". (2256-1)

Gospodična

solidna, mlada komptoaristinja pri večji tu- kajšni firmi želi primerno stanovanje s hrano pri kak boljši rodbini ali pa tako, kjer se stanujejo gospodične imenovanega poklica.

Ponudbe s zahtevo plačila naj se po- šiljajo pod "A B C" na upravištvu "Slo- venskega Naroda". (2253)

Mesarski pomočnik

se sprejme pri 2258-1

Al. Pavlinu v Trebnjem.

Vstop 15. septembra ali pa 1. ok- tobra t. l. Izučen mora biti v razse- kavanju mesa. Plača po dogovoru.

Perje

za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah **F. HITI** 1124-20

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Proda se pod roko novo zidana hiša

(v podobi vile), z lepim sadnim vr- tom, ležeča ob glavni cesti v St. Juriju pri Kranju pri kateri se nahaja tudi javna vaza, in je jako priprava za vsako kupčijo. (2263-1)

Prodajalna pogoje daje g. **Marija Marenčič v Kranju.**

Trgovska moč!

Pomočnik, izurjen v večji trgo- vini mešanega blaga na deželi, zanes- liv tudi kot samostojen, se sprejme takoj ali v teku 4-6 tednov v enako trgovino kot zanesljiva moč pod prav dobrimi pogoji. Prednost Manufactur deželni pridelki.

Ponudbe: "M. D." upravištvu "Slov. Naroda". (2255-1)

Sladko namizno grozdje

prve vrste 2251-1

prodajamo v vsaki množini od 5 kg višje. Za 3 K pošljemo poštno zaboj po 5 kg na vsako pošto postajo poštneine prosto.

Vinogradna zadruga

Samobor (Iirvatsko).

(2243-1)

Od tisočev zdravnikov tu-in
inozemstva priporočena
najboljša hrana za
zdrave in na železcu bolne
Otroke
Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Rufeke

Otroška moka

Jzredno se obnesla pri bljuvanju, čreves-
nem kataru, driski, močenju, poštelje itd.
Otroci
uspevajo izvrstno ob njej in ne trpé na
neprebavljivosti
Tovarna dijet. hrane.
BERGEDORF-R. Kufeke DUNAJ, I.
HAMBURG

Ugodna prodaja gostilne.

Gostilna „pri solncu“ v trgu Rogatec na Štajerskem
najugodnejša lega, na glavni cesti nasproti novemu kolodvoru, ki se odpre v
jeseni, **se takoj proda**, ker iste posestnik ni krčmar. Cena zmerna. Pla-
čilni pogoji jako ugodni.
Vpraša se pri lastniku **Hugo Schlehan-u**, sedaj v Rogatec ali pa pri
Josip Perhauz, Dunajska cesta št. 6, I. nadstr. (2212-2)

Naznanilo.

Na mestni nižji realki v Idriji se prične šolsko leto 1903/4, v
katerem se otvorita III. in pripravljavni razred, **dne 18. septembra** s slav-
nostno otvoritvijo novega realnega poslopja.

Sprejemni izpiti za vstop v I. razred se prične **dne 16. septembra ob**
8. uri dopoldne.

Učenci, ki želijo delati ta izpit, naj se oglašé v spremstvu svojih starišev
ali njih namestnikov **dne 13. septembra med 9. in 12. uro** pri ravnateljstvu
ter s seboj prinesó krstni list in obiskovalno izpričevalo.

Vnanji učenci se lahko oglašé k sprejemnim izpitom tudi pismeno, ako
pošljejo pravočasno gori navedeni listini.

Učenci, ki želijo vstopiti v **prilavljavni razred**, iz katerega se lahko
vstopi po ugodni razredbi brez sprejemnega izpita v I. razred zavoda, naj se
oglašé, spremljani od svojih starišev ali njih namestnikov, **dne 15. septembra**
od 9—12. ure pri ravnateljstvu ter dokažejo s krstnim (rojstnim) listom, da
so že izpolnili deveto leto svoje starosti, ali ga izpolnijo še v letu 1903, nadalje
da so dovršili z dobrim uspehom III. razred ljudskih šol. Čitati in pisati morajo
znati slovenski in nemški. Sprejem bo za vse začasen, pri komur se bo razvidelo
v prvih šestih tednih, da ne more uspevati, bo moral zapustiti pripravljavni
razred ter se vrniti na ljudsko šolo.

V II. in III. razred se bodo sprejemali učenci **dne 16. in 17. sep-**
tembra dopoldne.

Pristojbine ni plačati nobene in tudi šolnine ni na zavodu.

V Idriji, dne 1. septembra 1903.

Ravnateljstvo.

C. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani.

Št. 5001.

dne 26. Avgusta 1903.

Razglas.

Ces. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani oddaja potom pismene kon-
kurence sledeče odbitke in starine.

2.100 kg odbitkov iz razčevine	
450 „ odpadkov domačega platna	
2.500 „ odbitkov jute	
7.000 „ hodniškega platna	
900 „ vrvice in niti iz jute	
2.800 „ odpadkov vrvi	
75.000 „ „ ružave lesovine (odreski)	
10.000 „ „ sivobeke	
600 „ odbitkov nečistega papirja za svačice	
3.300 „ „ finega belega papirja	
6.800 „ „ navadnega	
8.250 „ starega litega železa nezloženo	
7.300 „ sežganega „	
6.000 „ raznega starega kovaškega železa nezloženo	
370 „ stare medi	
420 „ „ železne ploščevine	
340 „ „ bakrene „ in starega bakra, nezloženo	
90 „ „ pocinjene železne ploščevine	
170 „ „ strešne ploščevine	
220 „ „ železne žice	
130 „ „ kovinskega iverja	
290 „ „ železnega	
110 „ „ medne ploščevine nezloženo	
280 „ „ cinkove	
270 „ svinčenih cevij nezloženo 26 mm notranja odprtina	
50 „ starega gumija, zložena v enem zaboju bruto za neto	
890 „ trstja za košarstvo, nezloženo.	

zamotano

v balah

bruto za neto.

Uporabljivi deli za prenosne naprave:

1 kos = 72 kg viseči tečaj 800 mm širjava, 52 mm odprtina z kovinsko ploščo	
9 kos. = 1060 kg ležečih teč. 445 „ visokih 105 „ „ „ „	
1 kos = 53 „ ležeči tečaj 430 „ visok 52 „ „ „ „	
6 parov = 770 „ stikalnic 75 „ notranja odprtina	
3 pari = 420 „ „ 100 „ „ „ „	
3 kosi = 280 „ tečajev za glavno vrtilo z lito ponvo	
1 par = 77 „ kotnih kobes, les v železu 52 mm odprtina 440 mm prerez	
4 pari = 965 „ „ 75 in 100 „ „ 720 „ „	
10 kos. = 330 „ spodnih plošč in	
18 „ = 380 „ temeljnih vezij okroglih, dolgost 3-20 m 33 mm prerez.	

(2220-2)

Pismene ponudbe, vsaka pola kolekovana z 1 krono in s priloženo pobot-
nico v 10% varščini, vložene pri kateri si bodi c. kr. blagajni in z napisom,
„Ponudba za odkup odbitkov in odpadkov in uporabljivih delov za prenosne
naprave, naj se dostavijo najkasneje do 15. septembra 1903. 12. ure dopoldne
c. kr. tobačni glavni tovarni v Ljubljani.

C. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani.

Naročajte izborno

(1384-31)

Ljubljansko delniško pivo

iz pivovaren

v Zalcu in Laškem trgu.

—| Naročila sprejema |—

Centralna pisarna v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.

Kavarna „Valvazor“.

Jutri v četrtek, 3. septembra 1903

KONCERT

Šramel-kvarteta.

2260

Začetek ob 8. uri. Vstopnina prosta.

Dijaka

vsprejme v popolno oskrbo in strogo
nadzorstvo učiteljska rodbina
v Ljubljani.

Več se izve pri upravnistvu
»Slov. Narodae.“ (2269-1)

Ema Baraga

I. mestna babica

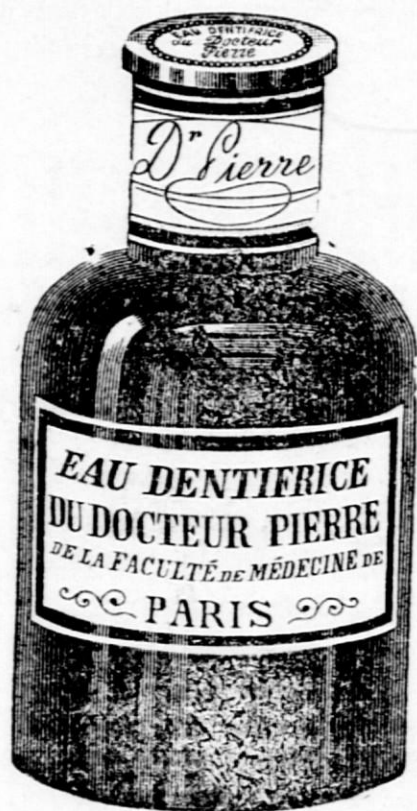
stanuje sedaj

(2179-4)

Hrenove ulice št. 17.

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.

Svetovnoslavna ustna voda.

Dobiva se povsod. (2105-5)

Zdravilišče

Krapina-Toplice

na Hrvatskem

eno uro oddaljeno od zagor-
ske železniške postaje Zabok-
Krapina-Toplice. 2261-1

Omnibus pri vsakem vlaku.

Odprto do konca oktobra.

Cena stanovanj je od 1. sep-
tembra za 25% znižana.

Izvrstno opremljena zdra-
viliščna, — krasno sadje,
— milo podnebje itd.

Bluze

damski pasovi

srajce in pasovi

za hribolazce

(1671-20)

otroške obleke
se radi pozne sezone
podajajo po znatno
znižanih cenah.

V. pl. Gerhauser

Stari trg št. 13.

Zadnje novosti

v modercih

francoske
srajce.

Henrik Kenda, Ljubljana.

V ponedeljek, 31. avgusta t. l., in naslednje
dni prodajam radi pozne sezone globoko po-
navadno ceno. Posebno priporočam klobuke
za dame, bluze, solničnike i. t. d.

(2334-3)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Bejaku.

Izved iz voznega reda.

veljaven od dne 1. maja 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak
v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Aussee
vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 5. uri zj. osebni
vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 6 m
zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez
Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijane
vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopolodne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
1. uri 40 min. popoldne osebni vlak v Lesce, Bled, samo ob nedeljah in praznikih od
31. maja. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bre-
genc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijane
vare, Heb, Francove vare, Karlove vare. Prago (direktni voz I in II. razr.). Lipsko, na
Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste,
Inomost, Monakovo. (Direktni vozovi I. in II. razreda.) — Praga v Novo mesto in v Kočevje.
Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri
5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano
juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 26 m zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Mo-
nakovo, Inomost (direktni vozovi I. in II. razreda), Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr,
Ljubno, Celovec, Beljak. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri
16 m popoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Prago (direktni vozovi I in II.
razr.), Karlove vare, Heb, Marijane vare, Plzen, Budjevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz,
Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor,
Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka,
Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni
vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla čez Selzthal iz Inomosta, čez Klein-
Reifling iz Steyr, Linc, Budjevic, Plzna, Marijanih varov, Heba, Francovih varov, Prago,
Lipskega. — Ob 8. uri 38 m zvečer osebni vlak iz Lesce-Bled samo ob nedeljah in pra-
znikih od 31. maja. — Ob 10. uri 43 m ponoči osebni vlak iz Trbiža do 1. julija do 15. septembra
ob nedeljah in praznikih. — Praga iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki: Ob 3. uri 44 m zj.
iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta,
Kočevja in ob 8. uri 36 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Zammir.
Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m in ob
10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz
Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 46 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m
in ob 9. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih. (1719)

Naše nizke cene vzbujaajo pozornost!

Trpežni moški čevlji iz usnja z obšivkom, par gld. 2-80.	Izvrstni moški čevlji za zavezovati par gld. 3-—.	Močni, gladki moški čizmi (štifletti) par gld. 2-80.
--	---	---

Trpežni ženski čevlji za vsakdanjo rabo par gld. 2-50.	Zelo močni ženski čevlji za zavezovati par gld. 2-80.	Izvrstni ženski čevlji z gumbi par gld. 3-—.
--	---	---

Elegantni, bar- vani moški čevlji za zavezovati, par gld. 3-50.	Priročni moški čevlji iz jadvrovine, par gld. 1-—.	Barvani moški usnjati sandali par gld. 2-75.
---	--	--

Priročni ženski čevlji za na ulico, par gld. 1-30.	Elegantni ženski salonski čevlji par gld. 1-50.	Ženski čevlji z navskrižnimi zaponami, črni in barvani, par gld. 2-—.
--	---	---

Najfinejši krem (mazilo) za rujava in črna obutala.
Popravila se najbolje in najceneje izvršujejo.

Alfred Fränkel

kom. družba prej:

Mödlinška tovarna za čevlje

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 9.

Zastopnik: A. Preatoni.